



30.1.2015

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 2554/2013, ko iesniedza Spānijas valstspiederīgais *Inaki Albin Diaz*, par dzelzceļa pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti Spānijā

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzējs sūdzas par daudzām grūtībām saistībā ar dzelzceļa pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti Spānijā. Saskaņā ar lūgumraksta iesniedzēja rakstīto Spānijas dzelzceļa pārvaldījuma uzņēmums RENFE nav īstenojis efektīvu mobilitātes politiku attiecībā uz cilvēkiem ar invaliditāti, jo īpaši saistībā ar īpašu pacelšanas platformu ierīkošanu, lai varētu iekļūt vilcienu vagonos. Lūgumraksta iesniedzējs uzskata, ka situācija neatbilst Eiropas Komisijas 2010. gada 15. novembra paziņojumam “Eiropas stratēģija invaliditātes jomā (2010–2020); atjaunināta apņemšanās veidot Eiropu bez šķēršļiem”(COM(2010)0636).

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2014. gada 24. oktobrī. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 216. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2015. gada 30. janvārī

Vispārīga informācija

Lūgumraksta liela daļa ir vispārīgas piezīmes un pārdomas par cilvēktiesībām, vienlīdzību un pret cilvēkiem ar invaliditāti vērstu diskrimināciju. Lūgumraksta iesniedzējs uzskata, ka Spānijas valsts dzelzceļa uzņēmums RENFE noliedz, ka ir standarts, noteikums vai jebkāda veida saistības padarīt vilcienus pieejamus cilvēkiem ar invaliditāti. Viņš ir pievienojis

avīzrakstu, kurā minēta dzelzceļa līnija "Irún-Brinkola", kurā RENEF nav uzstādījis paceļamas platformas/platformas pacēlājus. Lūgumraksts ir bez datuma un lūgumraksta iesniedzējs nesniedz nekādas citas ziņas vai faktus.

Personu ar invaliditāti tiesības

Eiropas Komisija ir cieši apņēmusies aizsargāt un veicināt pamattiesību ievērošanu un uzlabot personu ar invaliditāti stāvokli Eiropā. ES 2011. gada janvārī pievienojās Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām, kas tādējādi kļuva par ES tiesiskās kārtības neatņemamu daļu. ES ir jāpilda UNCRPD noteiktās saistības savas kompetences robežās.

Viens no Eiropas invaliditātes stratēģijas 2010.—2020. gadam galvenajiem mērķiem ir uzlabot personu ar invaliditāti piekļuvi fiziskajai videi, transportam, informācijas un komunikācijas tehnoloģijām un sistēmām (IKT) un citām iekārtām un pakalpojumiem, kas ir priekšnoteikums šo personu pilnīgai līdzdalībai. ES struktūrfondi (jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonds) ir svarīgi instrumenti, lai uzlabotu piekļuvi apbūvētai videi. Kopīgo noteikumu regulā (KNR), kas attiecas uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem plānošanas periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam ¹ noteikta prasība dalībvalstīm un Komisijai veikt atbilstīgus pasākumus, lai programmu sagatavošanā un īstenošanā novērstu jebkādu diskrimināciju invaliditātes dēļ un lai visā programmu sagatavošanas un īstenošanas laikā tiktu ņemta vērā pieejamības nodrošināšana personām ar invaliditāti. Vadošajām iestādēm jānodrošina, ka visi produkti, preces, pakalpojumi un infrastruktūras, kas ir atvērti vai ko sniedz sabiedrībai un līdzfinansē no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, jo īpaši fiziskā vide, transports un IKT, saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir pieejami visiem iedzīvotājiem, tostarp personām ar invaliditāti, tādējādi veicinot personu ar invaliditāti un vecāku cilvēku iespējas brīvi pārvietoties.

Svarīgi atzīmēt, ka Spānija ratificēja UNCRPD un tās fakultatīvo protokolu 2007. gadā. Kā minētās konvencijas dalībvalstij Spānijai ir pienākums aizsargāt un nodrošināt visas personu ar invaliditāti cilvēktiesības un pamatbrīvības, jo īpaši, veicot „atbilstošus pasākumus, lai vienlīdzīgi ar citiem nodrošinātu personām ar invaliditāti pieeju fiziskajai videi, transportam, informācijai un sakariem, tostarp informācijas un sakaru tehnoloģijām un sistēmām, un citiem objektiem un pakalpojumiem, kas ir atvērti vai ko sniedz sabiedrībai gan pilsētās, gan lauku rajonos” (kā izklāstīts UNCRPD 9. pantā).

ANO Personu ar invaliditāti tiesību komiteja 2014. gada 11. aprīlī pieņēma Vispārīgo piezīmi Nr. 2², lai sniegtu papildu skaidrojumus par iepriekš minēto 9. pantu. Dalībvalstīm jānodrošina personu ar invaliditāti piekļuves tiesības, „stingri ievērojot pieejamības standartus. Šķēršļi, kuri traucē tādu esošo objektu, ēku, preču un pakalpojumu pieejamībai, kas ir paredzēti vai pieejami sabiedrībai, pakāpeniski jālikvidē, īstenojot sistemātisku un, vēl svarīgāk, pastāvīgi pārraudzītu procesu, lai sasniegtu pilnīgu pieejamību”. Skaidri noteikta

¹ Regula (ES) Nr. 1303/2013, OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

² HYPERLINK

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD/C/GC/2&Lang=en"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD/C/GC/2&Lang=en)

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD/C/GC/2&Lang=en

nepieciešamība pieņemt tiesību aktus un pārraudzīt to īstenošanu: „Dalībvalstīm jāpieņem, jāizsludina un jāpārrauga pieejamības standarti valstī. Ja valstī attiecīgu tiesību aktu nav, vispirms jāpieņem pienācīgs tiesiskais regulējums. Dalībvalstīm jāveic visaptveroša ar pieejamības jautājumiem saistīto tiesību aktu pārskatīšana, lai noteiktu, pārraudzītu un novērstu nepilnības tiesību aktos un to īstenošanā.”

Saskaņā ar UNCRPD fakultatīvo protokolu Personu ar invaliditāti tiesību komiteja var saņemt un izskatīt ziņojumus no personām vai personu grupām — vai to vārdā —, kas pakļautas šā protokola parakstītājas valsts jurisdikcijai un apgalvo, ka ir Konvencijas noteikumu pārkāpumu upuri attiecīgajā UNCRPD dalībvalstī. Viens no iesniegumu pieņemamības nosacījumiem ir, ka visiem valsts līmenī pieejamajiem tiesībaizsardzības līdzekļiem jābūt izsmeltiem.

Dzelzceļa transports

Uz dzelzceļa sistēmas piekļūstamību attiecas šādi ES tiesību akti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regula (EK) Nr. 1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem;¹
- līdz 2014. gada 31. decembrim: Komisijas Lēmums 2008/64/EK par Eiropas parasto un ātrgaitas dzelzceļu sistēmas savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju „Personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām”;²
- no 2015. gada 1. janvāra: Komisijas 2014. gada 18. novembra Regula (ES) Nr. 1300/2014 par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām attiecībā uz Savienības dzelzceļa sistēmas pieejamību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.³

Regulas (ES) Nr. 1371/2007 mērķis ir nodrošināt, lai visām personām ar invaliditāti vai ierobežotām pārvietošanās spējām tāpat kā visiem citiem pasažieriem būtu vienādas iespējas izmantot dzelzceļa transportu. Tādēļ regulā noteikts, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem jāizveido nediskriminējoši piekļuves noteikumi šiem pasažieriem, lai viņiem būtu vienlīdzīgas transporta piekļuves tiesības un netiktu liegta iespēja veikt rezervācijas un iegādāties biļetes, izņemot gadījumus, kas paredzēti minētajos piekļuves noteikumos, piemēram, saistībā ar drošību vai transportlīdzekļu konstrukciju (19. pants). Saskaņā ar šīs regulas 22. un 23. pantu staciju apsaimniekotāji stacijās, kurās ir personāls, pasažieriem ar ierobežotām pārvietošanās spējām bez maksas jānodrošina palīdzība, lai viņiem būtu iespējas iekāpt vilcienā un izkāpt no tā. Regulā nav noteikts, ar kādiem līdzekļiem (rampas, u.c.) nodrošināma šāda palīdzība.

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1371/2007 2. pantu dalībvalstis var noteiktus pakalpojumus neiekļaut šīs regulas pilnīgā piemērošanā. Spānija pilsētas, piepilsētas un reģionālajiem pakalpojumiem noteikusi atbrīvojumu no 10., 21. līdz 24. un 27. panta. Regulas 21. līdz 24. pants konkrēti attiecas uz dzelzceļa pakalpojumu pieejamību dzelzceļa stacijās un vilcienos, kā arī noteikumi par palīdzības sniegšanu. Tas nozīmē, ka Spānijas dzelzceļa uzņēmumiem patlaban attiecībā uz šiem pakalpojumiem regula nav jāpiemēro. Atbrīvojums attiecībā uz 21.

¹ OV L 315, 3.12.2007., 14.-41. lpp.

² OV L 64, 7.3.2008., 72. lpp.

³ OV L 356, 12.12.2014., 110. lpp.

līdz 24. un 27. pantu pieprasīts uz piecu gadu termiņu un to var atjaunot divas reizes. Komisija iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei jāiesniedz ziņojums par dalībvalstīs noteiktajiem atbrīvojumiem uz 2015. gada sākumu. Regulas (ES) Nr. 1371/2007 panti par pasažieriem ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām Spānijā tomēr attiecas uz iekšzemes (tālsatiksmes) pārvadājumiem. No lūgumraksta iesniedzēja iesniegtajiem dokumentiem nav skaidri redzams, ka ir bijušas problēmas ar palīdzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1371/2007 par šiem pakalpojumiem.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1371/2007 28. pantu dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem jānosaka pārvadājumu pakalpojumu kvalitātes standarti, kas cita starpā attiecas uz palīdzības sniegšanu, un reizi gadā jā sagatavo ziņojumi par pakalpojumu kvalitāti. Spānijas dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums RENFE Eiropas Dzelzceļa aģentūras (ERA) vietnē¹. Saskaņā ar sniegto informāciju par dzelzceļa transporta pieejamību 2013. gadā palīdzība pastāvīgi tika sniegta 68 dzelzceļa tīkla stacijās, un palīdzība īpašos gadījumos tika sniegta 58 dzelzceļa tīkla stacijās.

SITS „Personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām” noteikti tehniskie standarti pieejamiem vilcieniem un stacijām ar mērķi personām ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām uzlabot piekļuves iespējas dzelzceļa transportam. Tas attiecas uz infrastruktūras un ritošā sastāva atjaunošanu un modernizāciju no Komisijas Lēmuma 2008/64/EK stāšanās spēkā 2008. gada 1. jūlijā. SITS „Personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām” pārskatītā redakcija — Komisijas Regula 1300/2014 — kas stājas spēkā 2015. gada 1. janvārī, attiecas uz visu ES dzelzceļa tīklu; 2008. gada lēmums attiecas tikai uz TEN-T tīklu, kurā neietilpst lūgumraksta iesniedzēja minētā Irún-Brinkola dzelzceļa līnija. Jebkurā gadījumā nav noteikta prasība visās stacijās sistemātiski uzstādīt perona liftus pasažieriem, kuri izmanto ratiņkrēslu.

Visbeidzot, RENFE, kas ir Spānijas vēsturisks dzelzceļa uzņēmums, 2010. gadā ir publicējusi vispārējas pieejamības plānu. Šajā plānā citu jautājumu starpā paredzētas pirkt jaunus vilcienus un pielāgot esošo ritošo sastāvu, jo īpaši piepilsētas un reģionālās satiksmes vilcienus. Tas varētu attiekties uz tādām līnijām kā Irún-Brinkola. RENFE ir arī pakalpojums "Atendo", kas ir bezmaksas palīdzības pakalpojums, tostarp arī pasažieriem ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

Secinājums

ES un Spānija ir UNCRPD dalībnieces, un šajā konvencijā pausts aicinājums nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi transportam un novērst pieejamības šķēršļus. Šo saistību ievērošanu pārbauda ANO Personu ar invaliditāti tiesību komiteja, pamatojoties uz periodiskiem ziņojumiem, ko saskaņā ar UNCRPD 35. pantu iesniedz dalībvalstis. Pārbaude notiek, risinot ar dalībvalstīm interaktīvus dialogus, kuru pamatā ir valstu sākotnējie ziņojumi. Visos noslēguma apsvērumos, kurus komiteja par šiem ziņojumiem sagatavojusi līdz 2014. gada aprīlim, ietverti ieteikumi par pieejamību, un Spānija nebija izņēmums.²

¹ HYPERLINK "https://eradis.era.europa.eu/interop_docs/ruSQPreports/search_results.aspx"
https://eradis.era.europa.eu/interop_docs/ruSQPreports/search_results.aspx

² Ar UNCRPD ziņojumu par Spāniju var iepazīties mājaslapā: HYPERLINK "http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=ESP&Lang=EN"
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=ESP&Lang=EN

Transporta jomā ir ES līmeņa noteikumi, kuros ņemtas vērā vajadzības, kādas ir pasažieriem ar invaliditāti, konkrēti, pasažieru dzelzceļa transportu. To īstenošana ir dalībvalstu, šajā gadījumā Spānijas, kompetencē. Visi jautājumi, kas saistīti ar Savienības un valstu tiesību aktu izpildi, ir jāizvirza valsts līmenī. Ja ir izsmeltas visas tiesiskās aizsardzības iespējas valsts līmenī Spānijā, saskaņā ar UNCRPD fakultatīvo protokolu var iesniegt sūdzību ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejai.

Attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem piemērošanu, Spānija no vairākiem pantiem, jo īpaši pantiem, kas attiecas uz pasažieru transportu personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ir izslēgusi vairākus iekšzemes dzelzceļa transporta pakalpojumus. Tomēr saskaņā ar Spānijas situācijas analīzi, kas veikta saistībā ar Regulas (EK) Nr. 1371/2007 piemērošanu ES dalībvalstīs¹, var uzskatīt, ka Spānijā nav būtisku problēmu ar šīs regulas piemērošanu, jo īpaši attiecībā uz prasībām par palīdzības sniegšanu pasažieriem ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Šajā pētījumā norādīts, ka valsts noteikumi vai valsts galvenā dzelzceļa operatora pasažieru politika daudzos aspektos pasažieriem ir daudz pretimnākošāka nekā noteikts šajā regulā. Lūgumrakstā nav nav skaidras un precīzas informācijas, kas Komisijai dotu iespējas sākt izmeklēšanu par situāciju Spānijā. Tāpēc pasažieru sūdzības vispirms jānosūta dzelzceļa operatoram un/vai kompetentajai valsts izpildiestādei². Taču būtu iespējams kādā no turpmākajiem piemērošanas pētījumiem ietvert situācijas analīzi par Regulas (EK) Nr. 1371/2007 vispārējo piemērošanu Spānijā.

Lang=EN ;

Šīs komitejas 2011. gada noslēguma apsvērumi par Spānijas sākotnējais ziņojumu atrodams mājaslapā: [HYPERLINK](#)

"http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fESP%2fCO%2f1&Lang=en"

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fESP%2fCO%2f1&Lang=en

¹ <http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/studies/doc/2012-07-evaluation-regulation-1371-2007.pdf>

²

http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/rail/doc/2007_1371_national_enforcement_bodies.pdf